

Jungtinė Karalystė nevaržoma gali vienašališkai atšaukti pranešimą apie savo ketinimą išstoti iš Europos Sąjungos

Toks atšaukimas, dėl kurio būtų nuspręsta pagal Jungtinės Karalystės konstitucines nuostatas, reikštų, kad ji liktų Sąjungoje nepakitusiomis sąlygomis, susijusiomis su jos, kaip valstybės narės, statusu

2016 m. birželio 23 d. Jungtinėje Karalystėje vykusiame referendume dauguma nubalsavo už šios valstybės pasitraukimą iš Europos Sąjungos. 2017 m. kovo 29 d. Jungtinės Karalystės Ministrė Pirmininkė pranešė Europos Vadovų Tarybai apie Jungtinės Karalystės ketinimą išstoti iš Sąjungos pagal ESS 50 straipsnį. Šiame straipsnyje numatyta, kad pateikusi tokį pranešimą atitinkama valstybė narė derasi su Sąjunga dėl susitarimo dėl išstojimo ir sudaro šį susitarimą. Taigi Sutartys tai valstybei nustoja galioti nuo susitarimo dėl išstojimo įsigaliojimo dienos arba, jei tokio susitarimo nėra, praėjus dvejiems metams po to, kai gaunamas pranešimas apie ketinimą išstoti; šis terminas gali būti pratęstas.

2017 m. gruodžio 19 d. keli Jungtinės Karalystės parlamento, Škotijos parlamento ir Europos Parlamento nariai pateikė *Court of Session* (Aukščiausiasis Teismas, Škotija, Jungtinė Karalystė) ieškinį dėl teisminės peržiūros, siekdami išsiaiškinti, ar ESS 50 straipsnyje nurodytą pranešimą galima vienašališkai atšaukti prieš pasibaigiant dvejų metų terminui, kad atšaukimo atveju Jungtinė Karalystė liktų Sąjungoje. 2018 m. spalio 3 d. *Court of Session* šiuo klausimu pateikė Teisingumo Teismui prašymą priimti prejudicinį sprendimą ir nurodė, kad atsakymas leistų Bendruomenių Rūmų nariams žinoti, ar balsuodami dėl susitarimo dėl išstojimo jie turi ne dvi, o tris pasirinkimo galimybes, t. y. išstoti iš Sąjungos be susitarimo dėl išstojimo, išstoti iš Sąjungos sudarius tokį susitarimą arba atšaukti pranešimą apie ketinimą išstoti, kad Jungtinė Karalystė liktų Sąjungoje.

Kadangi prašymas skubus, be kita ko, dėl to, kad susitarimas dėl išstojimo gali būti ratifikuotas, tik jeigu šį susitarimą ir pagrindinius būsimų Jungtinės Karalystės ir Sąjungos santykių principus patvirtins Jungtinės Karalystės parlamentas, *Court of Session* prašė taikyti pagreintą procedūrą; Teisingumo Teismo pirmininkas patenkino šį prašymą¹. Pagreitinta procedūra leidžia Teisingumo Teismui greitai spręsti ypatingos skubos bylas, maksimaliai sutrumpinant terminus ir suteikiant šioms byloms absoliučią pirmenybę.

Šios dienos sprendime Teisingumo Teismas (plenarinė sesija) konstatavo, kad valstybė narė, pranešusi Europos Vadovų Tarybai apie savo ketinimą išstoti iš Europos Sąjungos, kaip padarė Jungtinė Karalystė, gali nevaržoma vienašališkai atšaukti šį pranešimą.

Ši galimybė egzistuoja, kol neįsigaliojo Sąjungos ir atitinkamos valstybės narės sudarytas susitarimas dėl išstojimo arba, jei tokio susitarimo nėra, kol nepasibaigė dvejų metų terminas (galimai pratęstas) nuo pranešimo apie ketinimą išstoti iš Europos Sąjungos.

Dėl atšaukimo turi būti nuspręsta demokratiškai, pagal nacionalines konstitucines nuostatas. Apie šį aiškų ir besąlygišką sprendimą turi būti raštu pranešta Europos Vadovų Tarybai.

¹ 2018 m. spalio 19 d. Teisingumo Teismo pirmininko nutartis *Wightman ir kt.* (C-621/18).

Toks atšaukimas patvirtina atitinkamos valstybės narės narystę Europos Sąjungoje nepakitusiomis sąlygomis, kiek tai susiję su jos, kaip valstybės narės, statusu, ir dėl jo nutraukiama išstojimo procedūra.

Savo sprendimo motyvuose Teisingumo Teismas pirmiausia konstatavo, kad, anot *Court of Session*, ginčas pagrindinėje byloje kilo dėl kontraversiško klausimo, kurį tas teismas turi išspręsti, ir kad *Court of Session* sprendimas padės išaiškinti, kokias pasirinkimo galimybes turi Jungtinės Karalystės parlamento nariai, sprenddami dėl susitarimo, dėl kurio derėjosi Jungtinė Karalystė ir Europos Sąjunga, ratifikavimo. Atsakydamas į Jungtinės Karalystės vyriausybės ir Komisijos argumentus dėl nepriimtino, Teisingumo Teismas pažymi, kad *Court of Session* jam pateiktas klausimas dėl ESS 50 straipsnio išaiškinimo yra svarbus ir nėra hipotetinis, nes būtent jis yra *Court of Session* nagrinėjamo ginčo dalykas.

Dėl esmės Teisingumo Teismas konstatuoja, kad ESS 50 straipsnyje aiškiai neaptariamas ketinimo išstoti atšaukimo klausimas. Šiame straipsnyje atšaukimas nei draudžiamas, nei aiškiai leidžiamas.

Paskui Teisingumo Teismas pažymi, kad ESS 50 straipsniu siekiama dviejų tikslų, t. y. įtvirtinti valstybės narės suverenią teisę išstoti iš Sąjungos ir nustatyti procedūrą, skirtą tam, kad išstojimas vyktų tinkamai. Teisingumo Teismo teigimu, teisės išstoti suverenumas patvirtina, kad atitinkama valstybė narė turi teisę atšaukti pranešimą apie savo ketinimą išstoti iš Sąjungos, kol neįsigaliojo susitarimas dėl išstojimo, arba, jei tokio susitarimo nėra, kol nepasibaigė dvejų metų terminas (galimai pratęstas).

Kadangi nėra aiškios nuostatos, reglamentuojančios pranešimo apie ketinimą išstoti iš Sąjungos atšaukimą, šiam atšaukimui taikomos ESS 50 straipsnio 1 dalyje numatytos taisyklės, taigi dėl jo gali būti nuspręsta vienašališkai pagal atitinkamos valstybės narės konstitucines nuostatas.

Tai, kad valstybė narė **atšaukia** pranešimą apie savo ketinimą išstoti, **reiškia suverenių sprendimą išsaugoti Europos Sąjungos valstybės narės statusą**, o dėl minėto pranešimo šis statusas nenutrūko ir nepasikeitė.

Teisingumo Teismo teigimu, valstybės narės, pranešusios apie savo ketinimą išstoti iš Sąjungos pagal savo konstitucines nuostatas ir demokratine tvarka, bet nusprendusios ta tvarka atšaukti pranešimą apie tokį ketinimą, vertimas išstoti prieštarautų Sutarčių tikslui sukurti glaudesnę Europos tautų sąjungą.

Jei, kaip siūlo Taryba ir Komisija, teisė atšaukti būtų siejama su vieningu Europos Vadovų Tarybos patvirtinimu, vienašalė suvereni teisė taptų sąlyginė ir tai būtų nesuderinama su principu, pagal kurį valstybė narė negali būti verčiama išstoti iš Sąjungos ne savo noru.

PASTABA: Prašyme priimti prejudicinį sprendimą valstybių narių teismai, nagrinėdami juose iškeltą bylą, gali pateikti Teisingumo Teismui klausimus dėl Sąjungos teisės išaiškinimo ar Sąjungos teisės akto galiojimo. Teisingumo Teismas nenagrinėja nacionalinės bylos. Remdamasis Teisingumo Teismo sprendimu šią bylą turi išspręsti nacionalinis teismas. Šis sprendimas taip pat privalomas kitiems nacionaliniams teismams, nagrinėjantiems panašias problemas.

Žiniasklaidai skirtas neoficialus dokumentas, neįpareigojantis Teisingumo Teismo.

[Visas sprendimo tekstas](#) nuo jo paskelbimo dienos prieinamas CURIA tinklalapyje.

Kontaktinis asmuo: Gitte Stadler ☎ (+352) 4303 3127

Nuotraukas iš sprendimo paskelbimo posėdžio galima rasti „[Europe by Satellite](#)“ ☎ (+32) 2 2964106